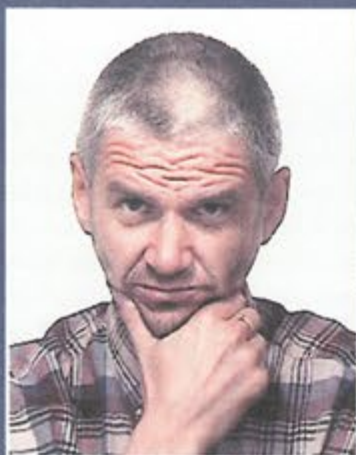

Notater fra en trett lege (IV)

I Utposten nr. 3 og 4/2000 har vi fått «reisebrev» fra Øystein Hallre på hans ferd fra en travel allmennpraksis til utbrenthet og sykemelding. Vi bringer nå del IV av dette «reisebrevet». Siden han enda ikke er ferdig med prosessen ut av allmennpraksis, har han lovet nok et brev i 2001 som en epilog på hans beretning.

Øystein Hallre, 48 år, spesialist i allmennmedisin, jobbet 20 år hvorav 19 år i alm.-praksis (7 år nordpå, 12 år i sentral østlands-kommune med fullt driftstilskudd + Sykehjem og Helsestasjon) og 1 år på sykehus (ØNH og Indremed) Gift med lærer. Har 2 gutter, 14 og 17 år gamle.

En dag i juni 2000

Vi står der på verandaen med et champagneglass i hånden – i nok et 50 årslag. Det er folk som ble sveiset sammen i ung voksen alder utifra interessene som drev oss den gangen. Vi kjente hverandre godt da. Siden entret vi Livets Karusell og snurret rundt på den i 30 år. I kveld har vi gått av og står stille på siden og betrakter runddans vi har vært igjennom. Vi har fått overblikket nå. Vi ser de store linjer. Er grovt informert om hverandres skjebner og utvikling via felles venner. En av gjestene kommer bort til klyngen jeg står i. Jeg skjønner at han har tenkt på et innlegg. Han er en sikker goalgetter – høyt oppe på banen. Han tripper litt, trekker pusten og ser om det er klart i målområdet. Jeg vet hva han skal si. Jada!.. jeg *vet* det! Hele vinteren og våren har jeg innimellom tenkt på nettopp *det*! Men jeg har ikke gjort noe med det. Vet ikke helt assen jeg skal takle det. Jeg har liksom ikke initiativ. Jeg går 2 dager på jobb og 3 dager på ski i uka. Jeg skyver alt strev foran meg. Jeg vil egentlig bare ha det litt godt – bare litt til. Neste uke – kanskje.

«Kan det være slik at du ikke tillater deg å tenke nøye over hvilke *andre* ting du kunne ha jobbet med fordi du føler en så stor *forpliktelse* overfor doktorrollen?» Han ser spørrende på meg fra sin tilbakelente stol. Det irriterer meg at han bruker «ikke tillate deg» så ofte. Hva er det jeg ikke tillater meg? Jeg er jo fri og selvstendig. Og det vrir seg i meg ved ordet *forpliktelse*. Det ordet tror jeg aldri jeg har brukt. Plikt, er noe jeg og mine jevnaldrende aldri har snakket noe særlig om. Men jeg har lang tid på å bygge opp, meisle ut, sveise sammen den konstruksjonen som er blitt doktor Hallre. Han tar ganske stor plass inni meg. Og så er det det: at nå for tiden *sover* denne digre doktoren. Jeg ser umiddelbart ingen andre tydelige figurer på mitt tankeloft som jeg kan vekke og få liv i. Av forskjellige og andre grunner vil jeg ikke kontakte det lokale arbeidskontoret og spørre etter en yrkesrettleider heller. Jeg spør Lægeforeningen om de har en attføringsgruppe som kan hjelpe leger til å skifte jobb eller yrke. Det har de ikke.

Søstra mi gir meg et tips mens vi sitter på Eurostar og suser avsted under den engelske kanal på vei til Normandie for å finne Gangerolf. Hun har nettopp sluttet i et datafirma etter 18 år. Firmaet koplet henne på en konsulentgruppe som bare driver med omplassering av folk innen næringslivet. «De tar tak i deg, og sammen foretar dere en egenanalyse på evner, interesser og verdier. Dypere årsaker lar de ligge i fred. Så foretar de en omverdensanalyse for å finne et arbeid som ville matche med den du er. De legger ikke svarene i fanget ditt, men kaster mentale tankeballer med deg slik at du reagerer, tenker og løfter blikket og ser til alle kanter for å finne *din* vei videre.» ...Enn om noen hadde gjort dette med meg – på gymnaset! I England er de svært bevisste på dette i videregående. «Skaff deg en *god* utdannelse så har du alle muligheter, gutten min!» Ja, den var god, og jeg egnert meg. Kunne lytte bl.a. Men jeg har jo også andre sider.

Jeg ringer konsulentfirmaet og får en gratis prøvetime. De har kontorer i en gammel og flott villa på beste vestkant i Oslo. Opplegget lukter av rikelig med penger. Avslappet, men seriøs atmosfære med fokus på ..deg! Han er litt eldre enn meg og litt høyere – og litt tynnere. Jeg liker'n umiddelbart. Vi går rett på sak, og jeg tenner på hans konsept. Dette er noe for meg! Jeg må sette av god tid hver uke til å jobbe med prosessen sammen med dem på deres kontor. De vil følge meg til mål enten det tar kort eller lang tid. Og prisen: 105.000 kr! ...Jeg detter baklengs. Ja, han ser at det er mye penger. Nå er det jo firmaene som vanligvis betaler for denne omplasseringsprosessen, men han tror det er et stort behov hos privatkunder også. ...Om det er!

Jeg går litt betuttet hjem. Tenker på prisen. Det er mye penger. Allikevel har jeg jo de siste 10 år brukt enkelte store beløp. Bilen til 270.000. Ombygging av 1. etasje til 150.000. Innkjøp av nye datamaskiner på kontoret til 100.000. Og sist: oppussing av badet for 110.000. Og det bare gjorde vi! En «oppussing» av meg som ville gitt arbeids glede de neste 20 år? Kan det sammenliknes med et bad? Jeg må tenke på det.

I påsken er det stort treff i svigerslekta. Jeg stikker til dem et skjema og noen fyller ut. Svar: «Underviser, programmaker, fotograf, guide, organisator, ..entertainer....»

Hmm! En organisasjonspsykolog og en skolepsykolog/pedagog blant dem ser på hverandre og ler: «Vi kan gjøre det for 100.000!!» Jeg tar dem på ordet! Og vi legger en plan med 4 møter i løpet av 2 mnd. Når det kommer til hælenga vil de ikke ha betalt. De får noe de kan nippe og lytte til. Vi starter med egenanalysen, og de kaster baller til meg. Jeg får hjemmelekser og gjør dem ordentlig. De kjenner meg jo etter flere års observasjonstid og speiler meg. Jeg kjenner meg løftet, fatter litt mot og synes jeg øyner en ny fremtid i horisonten. Den ene av dem finner det ømme punktet og

trækker til: «Jeg har ingen tro på at du vil tilbake til allmennpraksis, Øystein!!» Jeg vet mye og tror litt at han har rett. Men jeg føler meg så fanget – i vanen. Å gå til kontoret mitt hver dag sitter som reflekser i ryggmargen. «Å ønske det, ville det, tenke det med – men gjøre det?!»

Jeg får tidsnød og kommer under press. Det er snart ett år siden jeg ble sykemeldt og da faller SOP's økonomiske støtte bort. Det vil bli smalhans. Hva *gjør* jeg? Hvorfor har jeg ikke satt himmel og jord i bevegelse for å utrede et klart alternativ for framtida? Hvorfor glir jeg viljeløst mot deadline? Jeg burde jo være ute av utbrentheten nå! Fått tilbake guts og fighting spirit!

«Kan vi tolke denne initiativløsheten – mht til å ordne oppsom en *ulyst* mot å gå tilbake til allmennpraksis?»Jeg minnes kollegaen på nattoget til Nidaroskongressen: «For deg som er et prosjektmenneske må det være døden å drive vedlikehold av en optimalt behandlet pasientpopulasjon.» Mmh!

Jeg stikker finger'n i jorda: hvor er du nå og hva sitter du igjen med etter dette året?

- 1) Selvfølelsen er den samme. Jeg liker meg selv og føler ikke utbrentheten som noe nederlag. Det er selve innholdet i allmennmedisin som er uvanlig tyngende over år og ikke jeg som er uvanlig svak. Det vil si: stemmene inni meg som skal varsle om ulyst og ubehag er bemerkelsesverdig svake.
- 2) Humøret er tilbake på overflaten og ansiktet kjennes oppmyket og mer levende – ikke som den blymasken jeg kjente ifjor. Men jeg har lett tilgang/kort vei ned til et stort rom inni meg som er fylt med: alvor, bekymring, gråt, engstelse, redsel, skrik, håpløshet og tomhet. Og dette er ikke mitt!
- 3) Jeg blir uvanlig mismodig når jeg blir litt sliten og trett.
- 4) Jeg har, jeg har, jeg har en konsistent motvilje/uvilje mot å gå tilbake til samme praksis: pasientene, kontoret, bygningene.
- 5) Jeg skimter konturene av en mulig spennende framtid.
- 6) Jeg har en tro på at jeg skal klare meg.

Goalgetter'n spanner til med et stort smil og innlegget kommer: «Du og Ivar P...dere valgte feil yrke! Dere skulle brukt evnene deres på noe helt annet!» Jeg ser litt brydd ned mens han klapper meg på skulderen. Fin dress har'n også. Jeg tar en liten slurk av champagnen. Tar imot ballen med begge hender, legger den ved føttene mine, retter meg opp, vender meg mot han og sier rolig: «Jeg skal selge praksisen.»